

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

25° Εθνικό Συνέδριο ΙΕΝΕ

“Ενέργεια & Ανάπτυξη 2021”

Ξενοδοχείο Caravel, 1-2 Δεκεμβρίου 2021

Σύνοψη και Συμπεράσματα του Συνεδρίου

Αθήνα, Δεκέμβριος 2021

Σύνοψη

Στις 1 και 2 Δεκεμβρίου 2021 πραγματοποιήθηκε σε υβριδική μορφή στο Ξενοδοχείο Divani Caravel στην Αθήνα το καθιερωμένο ετήσιο Εθνικό Συνέδριο «Ενέργεια και Ανάπτυξη 2021» του Ινστιτούτου Ενέργειας ΝΑ Ευρώπης (IENE), με θέμα **«Ενεργειακή Μετάβαση και Εφικτές Λύσεις – Διεθνείς και Περιφερειακές Παράμετροι»**, θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να υπογραμμίσει τις σοβαρές δυσκολίες που εμπεριέχει το εγχείρημα της ενεργειακής μετάβασης και την ανάγκη για εξεύρεση λύσεων που θα βασίζονται σε δοκιμασμένες τεχνολογίες και θα είναι ανταγωνιστικές από πλευράς κόστους. Να σημειωθεί ότι το 2020 λόγω των περιοριστικών μέτρων του κορονοϊού το Συνέδριο δεν πραγματοποιήθηκε (ούτε διαδικτυακά)

Εφέτος το Εθνικό Συνέδριο Ενέργειας του IENE, «Ενέργεια και Ανάπτυξη», που έκλεισε 25 χρόνια συνεχούς διοργάνωσης (ξεκίνησε το 1996 από τον κ. Κ. Ν. Σταμπολή και το περιοδικό 'Ενέργεια' αρκετά πριν από την ίδρυση του IENE), έχει αναδειχθεί σε θεσμό, με τη συμμετοχή κορυφαίων εκπροσώπων της πολιτικής και οικονομικής ζωής του τόπου, Ελλήνων και ξένων εμπειρογνομόνων διεθνούς εμβέλειας και εξεχουσών προσωπικοτήτων από τον παγκόσμιο ενεργειακό χώρο που συνεισφέρουν στον ουσιαστικό διάλογο προάγοντας έναν γόνιμο προβληματισμό σχετικά με όσα συμβαίνουν στο ζωτικό χώρο της ενέργειας.

Το Συνέδριο ολοκληρώθηκε με μεγάλη επιτυχία, με την συμμετοχή 78 και πλέον διακεκριμένων ομιλητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό, οι οποίοι παρουσίασαν τη δυναμική και τις προοπτικές του ενεργειακού τομέα στο εσωτερικό και στη διεθνή σκηνή και προέβαλαν τις δυνατότητες προσαρμογής του στις νέες διεθνείς συνθήκες υπό τη σκιά της πανδημίας του Covid-19. Συνολικά συμμετείχαν 420 σύνεδροι, 130 με φυσική παρουσία και οι υπόλοιποι διαδικτυακά.

Η συμμετοχή του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Κώστα Σκρέκα, (μέσω video) και η φυσική παρουσία του Υπουργού Ανάπτυξης και επενδύσεων κ. Άδωνη Γεωργιάδη αλλά και της Γενικής Γραμματέως Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του ΥΠΕΝ, κα. Αλεξάνδρας Σδούκου, και του Γενικού Γραμματέα Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του ΥΠΕΞ, κ. Ιωάννη Σμυρλή έδωσε το πολιτικό στίγμα για το ενεργειακό μέλλον της χώρας. Σημαντική συμμετοχή είχε και η Αξιωματική Αντιπολίτευση μέσω του Βουλευτή κ. Σωκράτη Φάμελλου υπεύθυνου ενέργειας του ΣΥΡΙΖΑ. Επίσης, υπήρξε συμμετοχή και εκπροσώπηση όλων των μεγάλων εταιρειών και οργανισμών του ενεργειακού τομέα της χώρας, δηλαδή των βασικών παικτών της αγοράς, οι οποίοι έδωσαν μια σφαιρική εικόνα του ενεργειακού γίνεσθαι και

ανέλυσαν διεξοδικά τόσο τις διεργασίες που επιτελούνται και σχεδιάζονται όσο και τις προκλήσεις που εμφανίζονται στον ενεργειακό τομέα.

Επιπλέον, η διαδικτυακή συμμετοχή ή φυσική παρουσία ενός ικανού αριθμού προσκεκλημένων ομιλητών από Ευρωπαϊκούς οργανισμούς (λ.χ. IEA, Eurogas, EFET, GIE, NNWI, OIES, Atlantic Council κ.ά.) αλλά και από χώρες όπως τις ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Ρωσία, το Μαυροβούνιο, το Κόσοβο, την Αλβανία, την Βόρεια Μακεδονία, την Σερβία, την Βουλγαρία, το Ισραήλ, το Ιράν και την Τουρκία βοήθησε να γίνουν κατανοητές οι τρέχουσες εξελίξεις σε διεθνές, ευρωπαϊκό και περιφερειακό επίπεδο.

Το 25^ο Εθνικό Συνέδριο του IENE ξεκίνησε με την απονομή τιμητικής διάκρισης σε δύο κορυφαίες ιδιωτικές ελληνικές ενεργειακές εταιρείες, τα Ελληνικά Πετρέλαια (ΕΛΠΕ) και την ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή, για τη συνεπή συμμετοχή και την αμέριστη υποστήριξή τους, από την αρχή, σε αυτό το ετήσιο μεγάλο εθνικό και περιφερειακό ενεργειακό γεγονός και ολοκληρώθηκε με τη βράβευση πέντε πρωτοπόρων επαγγελματιών για την συνεισφορά τους στον ενεργειακό τομέα, με τα βραβεία «Προμηθέας». Του Δρ. Γιάννη Καμπούρη, Διευθυντή Διεθνών Σχέσεων του ΑΔΜΗΕ και Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου του «SEIeNe CC», της κα. Γιούλας Τσικνάκου, Διευθύντριας Υδροηλεκτρικών Έργων της ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή, του κ. Κώστα Τραβασάρου, Προέδρου της Solar Heat Europe, του κ. Αντώνη Γερασίμου, Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου του ομίλου ΙΤΑ και Προέδρου της Ελληνικής Εταιρείας Ανάπτυξης Βιομάζας (ΕΛΕΑΒΙΟΜ), και του κ. Κωνσταντίνου Φιλιππίδη, Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου της ΕΝ.ΤΕ.ΚΑ. Τα βραβεία απένειμε ο επίτιμος Πρόεδρος του Ινστιτούτου, κ. Ιωάννης Χατζηβασιλειάδης.

Διεθνείς Ενεργειακές Τάσεις

Σημείο αναφοράς του Συνεδρίου του IENE υπήρξε, για άλλη μία φορά, η παρουσίαση του τελευταίου World Energy Outlook (WEO) 2021, που εκδόθηκε από τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας (IEA) τον περασμένο Οκτώβριο. Το WEO 2021 παρουσιάστηκε από τον Έλληνα αναλυτή του IEA, κ. Απόστολο Πετρόπουλο. Η φετινή έκδοση διακρίνεται από μια σημαντική αλλαγή στον κατάλογο των σεναρίων που εμπεριέχει το WEO. Για πρώτη φορά, ο IEA τοποθετεί το νέο σενάριο Net Zero Emissions (NZE) στο επίκεντρο της Έκθεσης. Το NZE αναφέρεται με τη μεγαλύτερη συχνότητα από όλα τα υπόλοιπα σενάρια, κάτι το οποίο, όπως εξηγεί ο IEA, έγινε με το σκεπτικό πως πρόκειται για «κανονιστικό» σενάριο, που σημαίνει ότι ξεκινά με ένα σταθερό στόχο, δηλαδή τον περιορισμό της παγκόσμιας μέσης αύξησης της θερμοκρασίας στον 1.5 βαθμό Κελσίου, και στη συνέχεια εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους μπορεί αυτός να επιτευχθεί.

Επισημαίνονται, επίσης, οι θεμελιώδεις αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας των αγορών ενέργειας, καθώς η αιολική και η ηλιακή ενέργεια κατέχουν ένα ολοένα και αυξανόμενο μερίδιο στο μίγμα ηλεκτρικής ενέργειας. Η στόχευση είναι όπως η συμβολή των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας να ανέλθει στο 68% παγκοσμίως, έως το 2050, στο σενάριο NZE. Τα άλλα δύο σενάρια στη φετινή Έκθεση έχουν «διερευνητικό» χαρακτήρα, που σημαίνει ότι εξετάζουν το τί μπορεί να συμβεί, δεδομένης της τρέχουσας δέσμης κυβερνητικών πολιτικών και δεσμεύσεων, καθώς και των αναμενόμενων μεταβολών στα πληθυσμιακά μεγέθη καθώς και την οικονομική και τεχνολογική ανάπτυξη.

Παράλληλα και θέτοντας στο μικροσκόπιο το παγκόσμιο ενεργειακό τοπίο, η ανάγκη για ενεργειακή μετάβαση έχει αποκτήσει νέα διάσταση, σε μία συνολική προσπάθεια αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής. Σήμερα, το παγκόσμιο ενεργειακό περιβάλλον μεταβάλλεται ριζικά, καθώς η πορεία προς την απανθρακοποίηση κερδίζει συνεχώς έδαφος, ενώ απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την προσαρμογή των ενεργειακών αγορών, την διαφοροποίηση του ενεργειακού μίγματος και την αποδοχή, από πλευράς καταναλωτών, της νέας πραγματικότητας των αγορών. Σε ένα διαρκώς εξελισσόμενο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον, με τις νέες τεχνολογίες και τις γεωπολιτικές παραμέτρους να διαδραματίζουν καίριο ρόλο, προκύπτουν νέες προκλήσεις, αλλά αναδύονται και ευκαιρίες.

Στο Συνέδριο συζητήθηκε επίσης εκτενώς τόσο ο βαθύς αντίκτυπος της πανδημίας στην παγκόσμια ενεργειακή αγορά, ο οποίος αναμένεται, όπως σχολίασαν οι ομιλητές, να διαρκέσει για τα επόμενα χρόνια όσο και η ενεργειακή μετάβαση, με τους συμμετέχοντες να συμφωνούν ότι το φυσικό αέριο είναι απαραίτητο για την επιτυχία του πράσινου μετασχηματισμού της οικονομίας. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ομιλητές κάλεσαν τους πολιτικούς να είναι ειλικρινείς με τους πολίτες σχετικά με το κόστος της πράσινης μετάβασης και υποστήριξαν πως οι βασικοί προβληματισμοί διεθνώς σχετίζονται περισσότερο με την ταχύτητα της μετάβασης μακριά από τα ορυκτά καύσιμα, (το ποιες χώρες θα υπομείνουν το κύριο βάρος αυτής της αλλαγής και τέλος, ποιο θα είναι το συνολικό κόστος) παρά με τους τελικούς στόχους.

Ο Δρ. Ιωάννης Τζώρτζης, Νομικός Σύμβουλος για το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ), ανέλυσε το Σχέδιο και ανέφερε πως αυτή η μετάβαση δεν μπορεί να είναι μόνο πράσινη, αλλά και δίκαιη, κερδοφόρα και αναπτυξιακή. Ο Δρ. Μιχάλης Αγρανιώτης, Vice President, Energy Solutions, MPE, μίλησε για τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες αναφορικά με την απανθρακοποίηση του ηλεκτροπαραγωγικού τομέα, αλλά και για τις κύριες πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά στην παραγωγή μπλε υδρογόνου, αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα μέσω συστημάτων CCUS, κ.ά.

Η Διευθύντρια Ενεργειακής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων του Ομίλου ΕΛΠΕ, κα. Λιάνα Γούτα, μίλησε για τα πράσινα καύσιμα του μέλλοντος και τους φιλόδοξους στόχους της χώρας και της ΕΕ για το 2030 και το 2050. Ανέφερε πως έως το 2030 θα κυκλοφορούν 30 εκατ. οχήματα μηδενικών εκπομπών ρύπων και 80,000 φορτηγά μηδενικών εκπομπών ρύπων και τέλος, έκανε λόγο για την πιθανή χρήση ανανεώσιμων καυσίμων, καθώς για τα οφέλη των καυσίμων χαμηλής περιεκτικότητας σε άνθρακα, ενώ αναφέρθηκε στο μετασχηματισμό της βιομηχανίας διύλισης που έχει ήδη ξεκινήσει.

Ηλεκτρισμός

Ένα από τα βασικά συμπεράσματα του Συνεδρίου αναφορικά με τον τομέα του ηλεκτρισμού ήταν η εκτίμηση του καθηγητή κ. Παντελή Κάπρου, Διευθυντή του Εργαστηρίου E3M Lab του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και Προέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής του IENE, ότι όταν και εφόσον αποκλιμακωθούν οι τιμές ηλεκτρισμού θα ισορροπήσουν σε επίπεδα αρκετά υψηλότερα από την προ κρίσης περίοδο, γύρω στα €80-90/MWh, επιρρίπτοντας ευθύνες στην ΕΕ για έλλειμμα πολιτικών πρόληψης της έκρηξης των τιμών φυσικού αερίου, η οποία εν πολλοίς επέφερε και την άνοδο στις τιμές του ηλεκτρισμού.

Στην ομιλία του ο Καθηγ. Κάπρος τόνισε ότι η απότομη άνοδος των τιμών είναι αποτέλεσμα της οικονομικής ανάκαμψης και όχι της ενεργειακής μετάβασης. «Η μεγάλη εξάρτηση από το φυσικό αέριο συνέπεσε με την έκρηξη των τιμών, συκοφαντώντας την μετάβαση», δήλωσε ο κ. Κάπρος, προσθέτοντας ότι η ΕΕ θα έπρεπε να την έχει προβλέψει και να είχαν ληφθεί μέτρα για την αποθήκευση φυσικού αερίου και για την αντιστάθμιση της τιμής του.

«Η ΕΕ θα έπρεπε να γνωρίζει ότι εφόσον το υγροποιημένο αέριο (LNG) έγινε παγκόσμιο χρηματιστηριακό προϊόν, ακολουθεί τους κανόνες της κυκλικότητας και η μεγάλη πτώση της τιμής ήταν αναμενόμενο να ακολουθηθεί από απότομη άνοδο. Δυστυχώς η ΕΕ λειτούργησε με την αφελή άποψη ότι οι εξευτελιστικές τιμές θα ισχύουν για πάντα και ότι θα έχει στη διάθεσή της όσο φυσικό αέριο θέλει όποτε το θέλει και σε όποια τιμή το θέλει», δήλωσε χαρακτηριστικά. Πρόσθεσε ότι η ένταση του φαινομένου δεν προκαλεί έκπληξη και ότι οι χώρες δεν μπορούν η κάθε μία μόνη της να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κρίσης. Εκφράστηκε υπέρ της γαλλικής πρότασης, που αποσυνδέει τις ΑΠΕ και τα πυρηνικά από την υπόλοιπη αγορά.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στα προθεσμιακά και τα διμερή συμβόλαια, τονίζοντας ότι είναι η μόνη λύση και πρότεινε μια διακριτή οργανωμένη πλατφόρμα διαπραγμάτευσης για τα πράσινα PPAs και την αποθήκευση ενέργειας,

υπογραμμίζοντας ότι τα πράσινα PPAs πρέπει να αποτελέσουν τη βάση των τιμολογίων των καταναλωτών.

Από την πλευρά του, ο πρόεδρος της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ), κ. Αθανάσιος Δαγούμας, εκτίμησε ότι οι χονδρεμπορικές τιμές ρεύματος τον Δεκέμβριο θα είναι χαμηλότερες σε σχέση με τον Νοέμβριο. Όπως εξήγησε ο κ. Δαγούμας, τα συμβόλαια για την προμήθεια φυσικού αερίου - που επηρεάζουν καθοριστικά το κόστος ηλεκτροπαραγωγής - βασίζονται στις διεθνείς τιμές του προηγούμενου μήνα. Έτσι, τον Νοέμβριο οι τιμές του ρεύματος αυξήθηκαν επειδή βασίστηκαν στις υψηλές τιμές του φυσικού αερίου για τον Οκτώβριο, ενώ τον Δεκέμβριο, όπως είπε, οι τιμές θα είναι χαμηλότερες. Αντίθετα δεν υπάρχουν προβλέψεις για μείωση των τιμών των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου.

Μιλώντας από το βήμα του ίδιου συνεδρίου, η κα. Αλεξάνδρα Σδούκου, Γενική Γραμματέας Ενέργειας & Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Ενέργειας, διατύπωσε φόβους για «νέο κύμα ληξιπρόθεσμων οφειλών» προς τις εταιρείες προμήθειας, καθώς οι εκκαθαριστικοί λογαριασμοί που φτάνουν αυτές τις ημέρες αποτυπώνουν σημαντικές επιβαρύνσεις από τις ρήτρες αναπροσαρμογής που μετακυλίου τα χονδρεμπορικά κόστη στον τελικό καταναλωτή, οι οποίες εν μέρει μόνο αμβλύνονται από τα μέτρα της κυβέρνησης. Στο πλαίσιο αυτό, η κα. Σδούκου κάλεσε τις εταιρείες προμήθειας να εξαντλήσουν όλα τα περιθώρια και να προχωρήσουν σε εξατομικευμένους διακανονισμούς με τους πελάτες τους, ώστε να αποφευχθούν ισχυροί κλυδωνισμοί στην αγορά.

Σημειώνεται ότι η ΡΑΕ έχει αναλάβει πρωτοβουλίες αναφορικά με τις ληξιπρόθεσμες οφειλές των προμηθευτών προς τους Διαχειριστές, ώστε το 2022 να έχουμε «μια καθαρή αγορά», όπως είπε ο κ. Δαγούμας. Η Αρχή έχει καλέσει σε ακρόαση 12 προμηθευτές για ληξιπρόθεσμα χρέη τους προς τους Διαχειριστές μέσα στο 2021, ενώ έχει ήδη επιβάλει πρόστιμα σε 5 εταιρείες για ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τον ΔΕΔΔΗΕ, τον ΑΔΜΗΕ και τον ΔΑΠΕΕΠ, σε προγενέστερο χρονικό διάστημα.

Ο κ. Δαγούμας τόνισε επίσης ότι, παρά τις αντιδράσεις, η Αρχή θα προχωρήσει στην υιοθέτηση των νέων προτύπων για τους λογαριασμούς και τις αιτήσεις προσφοράς ρεύματος καθώς και για την κατάργηση υπό προϋποθέσεις της ρήτρας πρόωρης αποχώρησης.

Ο Ρυθμιστής πρόσθεσε επίσης ότι θα εισηγηθεί προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας την κατηγοριοποίηση των τιμολογίων χαμηλής τάσης ανάλογα με το εάν ένα τιμολόγιο περιλαμβάνει ή όχι ρήτρα και το κατά πόσο υπάρχει όριο στην

επιβάρυνση που μπορεί αυτή να προκαλέσει, με τον σχεδιασμό της Αρχής να προβλέπει τη θέση των αλλαγών σε ισχύ την άνοιξη του 2022.

Επίσης, σε διαδικτυακό μήνυμά του, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Κώστας Σκρέκας αναφέρθηκε στα μέτρα επιδότησης των καταναλωτών που έλαβε η κυβέρνηση για τον περιορισμό των επιπτώσεων από την αύξηση των τιμών ρεύματος και φυσικού αερίου καθώς και στο νέο Κλιματικό Νόμο που θεσπίζει στόχους για μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και μέσα για την επίτευξή τους.

Στις πρωτοβουλίες και δράσεις του ΥΠΕΝ, το οποίο επέδειξε γρήγορα αντανακλαστικά για να απλώσει ένα δίκτυ ασφαλείας (επιδοτήσεις των λογαριασμών ρεύματος όλων των καταναλωτών, έκπτωση ΔΕΠΑ στο φυσικό αέριο, αναστολή χρεώσεων χρήσης δικτύου αερίου στους οικιακούς καταναλωτές και στη βιομηχανία, κλπ.) σε αυτή την κρίσιμη στιγμή, αναφέρθηκε εκτενώς η κα. Σδούκου. Αναφέρθηκε ακόμη στο αίτημα που έχει υποβληθεί στην Κομισιόν για παράταση της διακοψιμότητας, αλλά και στην υποβολή, στη Διεύθυνση Ανταγωνισμού της ΕΕ, ενός νέου φακέλου για το λεγόμενο «green pool» σε μια προσπάθεια «να συμβάλλουμε στην περαιτέρω ανακούφιση της βιομηχανίας», ενώ είπε πως το Υπουργείο επεξεργάζεται ήδη ένα σχέδιο μείωσης των χρεώσεων χρήσης συστήματος για τους ενεργοβόρους καταναλωτές, αλλά παραδέχτηκε πως αυτά τα μέτρα δεν πρόκειται να εξαλείψουν τις αυξήσεις των τιμών ρεύματος, «αλλά είναι μια καλή βάση σχεδιασμού».

Επίσης, αποκάλυψε πως το ΥΠΕΝ έλαβε από την Κομισιόν τη γνώμη της για το ελληνικό market reform plan που είχε τεθεί σε διαβούλευση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σύμφωνα με τα όσα είπε η κα. Σδούκου, η Επιτροπή επικροτεί τα μέτρα που έχει λάβει η ελληνική κυβέρνηση και τις μεταρρυθμίσεις που προωθεί για να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες της αγοράς, ιδίως σε ό,τι αφορά στην επάρκεια ισχύος. Η Κομισιόν εστιάζει, συνέχισε, στην έγκαιρη εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και στον τρόπο με τον οποίο αυτές θα υλοποιηθούν.

Πιο συγκεκριμένα, είπε πως, μεταξύ άλλων, η Κομισιόν θεωρεί ως πολύ σημαντικό το ζήτημα της αύξησης της ρευστότητας της προθεσμιακής αγοράς, με την κα. Σδούκου να παρατηρεί πως μετά την ολοκλήρωση της υποχρέωσης που είχε αναλάβει να επιλύσει την μακροχρόνια εκκρεμότητα με το λεγόμενο antitrust case της ΔΕΗ και με αυτό το μέτρο προσβλέπουν και οι δύο πλευρές, Κυβέρνηση και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε μια αύξηση των ποσοτήτων ενέργειας που θα είναι διαθέσιμες στην ελληνική προθεσμιακή αγορά και οι οποίες θα επιτρέψουν στους συμμετέχοντες να αντισταθμίζουν καλύτερα την αστάθεια των τιμών.

Εκτενής αναφορά υπήρξε και στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας της ΝΑ Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένων του Μαυροβουνίου, του Κοσόβου, της Αλβανίας, της

Σερβίας, της Βουλγαρίας και της Τουρκίας, μεταξύ άλλων, όπου αναλύθηκαν διεξοδικά ζητήματα ρυθμιστικού και κανονιστικού πλαισίου, θέματα τιμολόγησης και περαιτέρω ανάπτυξης των ανωτέρω αγορών και υποδομών. Βασικό συμπέρασμα ήταν η επίσπευση της διαδικασίας απελευθέρωσης των αγορών ηλεκτρισμού των Βαλκανικών χωρών και η ανάγκη σύζευξης αυτών, με την βελτίωση των μεταξύ τους διασυνδέσεων και την έναρξη λειτουργίας χρηματιστηρίων ενέργειας, που θα οδηγήσουν σε χαμηλότερες τιμές προς όφελος των τελικών καταναλωτών.

Φυσικό Αέριο

Η κρίση που προκάλεσε το άλμα στο κόστος του φυσικού αερίου στις ενεργειακές αγορές και στις εθνικές οικονομίες, καθώς και οι προοπτικές και δυνατότητες για την έρευνα και εκμετάλλευση του φυσικού αερίου στην περιοχή της ΝΑ Μεσογείου βρέθηκαν στο επίκεντρο του Συνεδρίου.

Ειδικότερα, ο Γενικός Γραμματέας της EUROGAS, Δρ. James Watson, υποστήριξε πως η εικόνα της αγοράς έχει μεταβληθεί σε σχέση με πέρυσι, εξαιτίας της αύξησης του πληθωρισμού που προκύπτει λόγω αυξημένης ζήτησης προϊόντων, αγαθών και υπηρεσιών. Ο Δρ. Watson τόνισε πως η παραγωγή ηλεκτρισμού είναι αυτή που κινεί την αγορά φυσικού αερίου, του οποίου το κόστος, όπως είπε, θα εξαρτηθεί από τη συνολική ζήτηση. Ακόμη, υποστήριξε πως η Ευρώπη είχε υποτιμήσει τη ζήτηση φυσικού αερίου τα προηγούμενα χρόνια και δεν προχώρησε σε επενδύσεις σε υποδομές και νέα κοιτάσματα, ενώ υπογράμμισε πως όλα τα στοιχεία δείχνουν πως η ζήτηση έως το 2030 δεν θα σημειώσει αξιοσημείωτη μεταβολή, με εξαίρεση τις χώρες της ΝΑ Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, της Γερμανίας και του Βελγίου.

Ο Δρ. Watson τάχθηκε υπέρ της δημιουργίας νέων προτύπων στις συμβάσεις φυσικού αερίου λόγω της ανάγκης μεγάλου εύρους υποδομών αποθήκευσης στην Ευρώπη. Τέλος, ανέφερε πως η Eurogas δεν συμφωνεί με τη θέσπιση των ενιαίων τιμών στο φυσικό αέριο από την Κομισιόν. «Δεν πρόκειται να λειτουργήσει επειδή η αγορά φυσικού αερίου διαφέρει από εκείνη της αγοράς ηλεκτρισμού που χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη μεταβλητότητα», τόνισε.

Από πλευράς του, ο Διευθυντής Στρατηγικής και Ανάπτυξης του ΔΕΣΦΑ, Δρ. Μιχάλης Θωμαδάκης, μετέφερε την οπτική του Διαχειριστή σχετικά με τις προοπτικές των ανανεώσιμων αερίων και τόνισε πως δεν πρέπει – και κατά τον ίδιο, δεν πρόκειται – να παραγκωνιστεί η χρήση του φυσικού αερίου. Επιπλέον, αναφέρθηκε στη μελέτη που εκπονεί ο ΔΕΣΦΑ για το μέλλον της εν λόγω αγοράς στην Ελλάδα, βάσει της οποίας θα προσαρμοστεί και η στρατηγική του Διαχειριστή,

συμφωνώντας πως απαιτούνται μεγάλες υποδομές αποθήκευσης φυσικού αερίου εκτός της υπόγειας αποθήκης της Νότιας Καβάλας.

Τον λόγο έλαβε στη συνέχεια η Δρ. Gina Cohen, Lecturer and Consultant, Natural Gas Industry, Herzliya, η οποία ανέλυσε τα σχέδια του Ισραήλ στον τομέα του φυσικού αερίου, αναφέροντας πως ο στόχος της νέας κυβέρνησης για τις ΑΠΕ είναι να υπάρχει η διείσδυσή τους σε ποσοστό 30% στο σύστημα έως το 2030. Τέλος, αναφέρθηκε στον ενωτικό και σταθεροποιητικό ρόλο που παίζει το φυσικό αέριο στην περιοχή, υπογραμμίζοντας τους γεωπολιτικούς κινδύνους που προκύπτουν από την προσέγγιση που ακολουθεί η Τουρκία στη ΝΑ Μεσόγειο.

Ακολουθώντας, ο κ. Νίκος Σάτρας, Head of Natural Gas Business Unit της Motor Oil, αναφέρθηκε με τη σειρά του στον ρόλο του φυσικού αερίου στο ενεργειακό μίγμα και στους λόγους που οδήγησαν στην κρίση τιμών. Από την πλευρά του, ο καθηγητής Andrey Konoplyanik, Σύμβουλος του Γενικού Διευθυντή της Gazprom Export LLC, Co-chair από ρωσικής πλευράς του έργου Stream 2 “Internal Markets” του Russia-EU Gas Advisory Council, αποδόμησε την ιδέα ότι μια εταιρεία, εν προκειμένω η Gazprom, χειραγωγεί την ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου.

Επίσης, η κα. Boyana Achonksi, Γενική Γραμματέας της Gas Infrastructure Europe, μιλώντας διαδικτυακά από τις Βρυξέλλες τόνισε ότι το φυσικό αέριο θα συμβάλλει στην απολιγνιτοποίηση και εξήγησε πως οι υφιστάμενες υποδομές θα βοηθήσουν σημαντικά στη μετάβαση από τον λιγνίτη.

Όσον αφορά την Ελλάδα, η χώρα μπορεί να λειτουργήσει ως χώρα-κλειδί στη μεταφορά φυσικού αερίου, καθώς προωθεί και συμμετέχει σε μεγάλα έργα υποδομών που αναβαθμίζουν το ρόλο της στον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη. Πιο συγκεκριμένα, προωθούνται διασυνδετήριои αγωγοί, όπως ο υπό κατασκευή Αγωγός Φυσικού Αερίου Ελλάδας-Βουλγαρίας (IGB) και ο σχεδιαζόμενος Ελλάδας-Βόρειας Μακεδονίας (IGNM), ενώ εκτενής ήταν η αναφορά στον Διαδριατικό Αγωγό Φυσικού Αερίου (TAP), ο οποίος βρίσκεται ήδη σε λειτουργία. Ο TAP είναι ο βασικός πυλώνας του σχεδιασμού του Κάθετου Διαδρόμου, καθώς αποτελεί τον κορμό για τους επιμέρους αγωγούς που θα διοχετεύσουν φυσικό αέριο στα Βαλκάνια.

Αν και η εξάρτηση της περιοχής απ’ το ρωσικό φυσικό αέριο παραμένει μεγάλη, υπάρχει ξεκάθαρος στόχος για όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφοροποίηση των πηγών και ανάδειξη της χώρας μας σε διάδρομο διαμετακόμισης φυσικού αερίου μέσω των προαναφερθέντων αγωγών TAP και IGB, αλλά και με τη χρήση πλωτών σταθμών LNG, όπως το FSRU στην Αλεξανδρούπολη (Gastrade) και στους Αγίους Θεοδώρους (Motor Oil, γνωστό ως Διώρυγα Gas), για την προμήθεια των αγορών των Βαλκανίων. Αλλά και στο εσωτερικό της χώρας δρομολογούνται σημαντικές

επενδυτικές εξελίξεις τα επόμενα χρόνια αναφορικά με την περαιτέρω ανάπτυξη των δικτύων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο υδρογόνο και στον σημαντικό ρόλο που αναμένεται να διαδραματίσει τις επόμενες δεκαετίες στην διεθνή και εγχώρια ενεργειακή σκηνή. Επισημάνθηκε η ανάγκη ουσιαστικής και άμεσης ένταξής του στο θεσμικό και ενεργειακό σύστημα της χώρας κατά το παράδειγμα πολλών άλλων κρατών εντός και εκτός Ευρώπης, καθώς έχουν ήδη αναπτυχθεί πραγματικές εφαρμογές που αφορούν στην παραγωγή του υδρογόνου, στην αποθήκευσή του και σε ενεργές διεργασίες επενδύσεων από μεγάλες εταιρείες στον χώρο της ενέργειας.

Υδρογονάνθρακες

Βασικό συμπέρασμα από τις παρουσιάσεις και τις συζητήσεις που έγιναν κατά την διάρκεια του φετινού συνεδρίου ήταν ότι ο τομέας του upstream στη χώρα μας βρίσκεται σε μία κρίσιμη καμπή και τα επόμενα βήματα θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικά, ώστε να μην τεθεί σε κίνδυνο η μέχρι τώρα πορεία των ερευνών. Άλλωστε, όπως τονίσθηκε επανειλημμένως στο Συνέδριο, η αξιοποίηση των φυσικών πόρων είναι μία αναπτυξιακή επιλογή, με πολλαπλασιαστικά οφέλη για την κοινωνία και την οικονομία, παρότι έχουν ήδη αποχωρήσει αρκετές από τις εταιρείες, που ήταν παραχωρησιούχοι σε συγκεκριμένα blocks λόγω της αναθεώρησης της επενδυτικής τους στρατηγικής, αλλά και των δυσμενών συγκυριών της πανδημίας και της υφιστάμενης ελληνικής κυβερνητικής πολιτικής.

Η Δρ. Κατερίνα Σάρδη, Διευθύνουσα Σύμβουλος και Country Manager για την Energean στην Ελλάδα, τόνισε ότι η χώρα μας μπορεί να εξασφαλίσει φυσικό αέριο σε ανταγωνιστικές τιμές παρά το δυσμενές διεθνές περιβάλλον, αλλά και να βελτιώσει το περιβαλλοντικό της αποτύπωμα μέσα από επενδύσεις στην αποθήκευση CO₂, οι οποίες θα περιορίσουν και τα βάρη που έχει επωμιστεί ο βιομηχανικός τομέας από το κόστος των ρύπων.

Επίσης, η Δρ. Σάρδη αναφέρθηκε στις επενδύσεις ύψους \$3 δισ. που έχει ήδη σε εξέλιξη η Energean στην Ανατολική Μεσόγειο και ειδικότερα:

- Την ανάπτυξη του θαλάσσιου κοιτάσματος φυσικού αερίου Karish στο Ισραήλ, το οποίο είναι προγραμματισμένο να δώσει φυσικό αέριο στα μέσα του 2022.
- Την ανάπτυξη των θαλάσσιων κοιτασμάτων NEA/NI στην Αίγυπτο, τα οποία από το β' εξάμηνο της νέας χρονιάς θα αυξήσουν την παραγωγή του ομίλου κυρίως σε φυσικό αέριο από το β' εξάμηνο του 2022.
- Την ανάπτυξη του κοιτάσματος φυσικού αερίου Cassiopea στην Ιταλία, το οποίο αναμένεται να τεθεί στην παραγωγή στο α' εξάμηνο του 2024.

- Την ολοκλήρωση της ανάπτυξης του κοιτάσματος Έψιλον στον Πρίνο, η έναρξη παραγωγής του οποίου προβλέπεται στο α' εξάμηνο του 2023.

Η Δρ. Σάρδη τόνισε ότι οι γειτονικές χώρες, όπως η Αίγυπτος και το Ισραήλ, οι οποίες αναπτύσσουν συνεχώς κοιτάσματα, διαθέτουν μεγάλη παραγωγή σε φυσικό αέριο και ενισχύουν συνεχώς τις εξαγωγές τους. Προσφέρουν, έτσι, τη δυνατότητα σε ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ελλάδα, να διασφαλίσουν φυσικό αέριο σε ανταγωνιστικές τιμές, καθώς οι τιμές φυσικού αερίου σε αυτές τις αγορές διαμορφώνονται μεταξύ \$4-6 ανά mmbtu, όταν στην Ευρώπη το κόστος είναι πάνω από τα \$35 ανά mmbtu. Παράλληλα, χώρες, όπως η Ελλάδα, θα πρέπει να συνεχίσουν να ερευνούν και να αναπτύσσουν το δικό τους δυναμικό σε υδρογονάνθρακες, καθώς και να ενισχύουν τις υποδομές αποθήκευσης. Επιπλέον, η Δρ. Σάρδη αναφέρθηκε στο σχεδιασμό της εταιρείας για την αποθήκευση CO₂ στον Πρίνο, μια επένδυση η οποία μαζί με τη μονάδα παραγωγής καθαρού υδρογόνου θα ξεπεράσει τα €500 εκατ.

ΑΠΕ & Εξοικονόμηση Ενέργειας

Η μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ θα απαιτήσει μετασχηματισμό του δικτύου και ένα πιο διασυνδεδεμένο δίκτυο, καθώς και την δυνατότητα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας. Η Ελλάδα, λόγω της θέσεώς της, δεν απολαμβάνει τις ηλεκτρικές διασυνδέσεις των χωρών της κεντρικής Ευρώπης, ώστε να αμβλυνθούν οι διακυμάνσεις και οι ασυμφωνίες παραγωγής-ζήτησης, ειδικά λόγω των ΑΠΕ, ενώ οι διασυνδέσεις με τα συστήματα των βορείων γειτόνων δεν μπορούν να εξασφαλίσουν εύκολη πρόσβαση στις αγορές της κεντρικής Ευρώπης για σοβαρές ποσότητες ισχύος. Συνεπώς, η φιλόδοξη ανάπτυξη των ΑΠΕ περνάει μέσα από τον μετασχηματισμό και επέκταση των δικτύων με καινοτόμες τεχνολογίες και οπωσδήποτε με προϋπόθεση την ανάπτυξη ευρύτερα της οικονομίας και αύξησης της εγχώριας ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας. Με δεδομένο, μάλιστα, ότι οι επενδύσεις στις ΑΠΕ χαρακτηρίζονται από ένταση κεφαλαίου θα πρέπει να καταστεί εφικτός και με συμφέροντες όρους ο δανεισμός, καθώς υπό συνθήκες ύφεσης είναι επαχθής και υψηλού ρίσκου για τους παραγωγούς. Η διασφάλιση της βιωσιμότητας των εν λειτουργία ΑΠΕ θα πρέπει να αποτελέσει κύριο μέλημα των εμπλεκόμενων φορέων, ενώ ταυτόχρονα είναι απαραίτητη η λήψη μέτρων από την Πολιτεία για την επανεκκίνηση των επενδύσεων.

Επιπλέον, συζητήθηκαν σημαντικές παράμετροι για την περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΠΕ στην Ελλάδα, όπως η χωροθέτησή τους σε στεριά και θάλασσα και η απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών, ενώ ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί τα επόμενα χρόνια στην αξιοποίηση της ηλιακής θερμότητας.

Ο κ. Άδωνις Γεωργιάδης, Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αντιπρόεδρος της ΝΔ, τόνισε ότι «πρέπει να πάμε όσο το δυνατό γρηγορότερα στην παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ επειδή είναι σύμφυτο με την ευρωπαϊκή πολιτική, άρα βάζει την Ελλάδα στην πρώτη ταχύτητα και επειδή είναι σύμφυτο με τις αντικειμενικές δυνατότητες της χώρας μας που έχει αφθονία ηλιακού και αιολικού δυναμικού. Θα ήταν ανοησία, ως ένα βαθμό, να μην το αξιοποιήσει επειδή, όπως εξελίσσεται η παγκόσμια ενεργειακή αγορά οι ΑΠΕ είναι πλέον και η φθηνότερη μορφή ενέργειας. Άρα, όσο αυξάνεται η παρουσία των ΑΠΕ στο μίγμα τόσο θα μειώνονται οι τιμές και τόσο λιγότερο θα εξαρτώμαστε από τις εισαγωγές φυσικού αερίου».

«Δεν είναι εύκολο όμως να συνειδητοποιήσουμε αυτά τα αυτονόητα πράγματα στην Ελλάδα, λόγω νοοτροπίας. Όμως, αυτό καθυστερεί πάρα πολύ τις εγκρίσεις στις επενδύσεις, αυξάνει το κόστος της ενέργειας και κάνει τη ζωή μας πιο δύσκολη». Παρ' όλα αυτά, πρόσθεσε ότι έχουμε προσελκύσει αρκετές επενδύσεις (RWE), αναφέρθηκε στο σχέδιο White Dragon για την παραγωγή υδρογόνου στην Δυτική Μακεδονία, που αν προχωρήσει θα είναι ένα τεράστιο εθνικό project, όπως είπε, ενώ αναφέρθηκε στη δυνατότητα που έχει η χώρα, μέσω του Enterprise Greece αλλά και της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων να προσελκύσει «ασταμάτητες» επενδύσεις μεγάλων έργων ΑΠΕ.

Ο κ. Γεωργιάδης, σχολίασε με το δικό του τρόπο τις αντιδράσεις σε τοπικό επίπεδο για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων, λέγοντας πως δεν υπάρχει καμία συνωμοσία για την εγκατάστασή τους. «Απλώς τοποθετούμε τις ανεμογεννήτριες εκεί που υπάρχει άνεμος», είπε χαρακτηριστικά.

«Ο χρόνος είναι χρήμα και δεν υπάρχει χρόνος για διχασμό. Σε αυτή την Ευρώπη της πράσινης ενέργειας θέλουμε να είμαστε και εμείς, μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, του νέου ΕΣΠΑ, του νέου Αναπτυξιακού Νόμου και του νέου νόμου περί στρατηγικών επενδύσεων, οι οποίοι περιστρέφονται γύρω από την πράσινη ενέργεια, και σε αυτήν πιστεύουμε ότι η Ελλάδα μπορεί να πρωταγωνιστήσει το επόμενο διάστημα», είπε ο Υπουργός.

Δεν παρέλειψε, επίσης, να μιλήσει για την ανάγκη περαιτέρω απλοποίησης της αδειοδότησης έργων ΑΠΕ, παραδεχόμενος ότι παρατηρούνται απαράδεκτες καθυστερήσεις σε αυτό το σημείο, ενώ αναφέρθηκε και στα οφέλη που θα φέρει για τους καταναλωτές το net metering.

Τέλος, ανέφερε ότι στόχος της κυβέρνησης είναι να ενισχύσει την ελληνική βιομηχανία, με σκοπό την αύξηση της ελληνικής προστιθέμενης αξίας, ιδίως στις εγκαταστάσεις αιολικών και φωτοβολταϊκών έργων.

Από την πλευρά του, ο κ. Δαγούμας εξήγησε το πώς ο καίριος ρόλος των μονάδων αποθήκευσης ενέργειας, που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, αποτυπώνεται στο κύμα αιτήσεων για την παροχή

αδειών παραγωγής που έχει εκδώσει έως τώρα η ΡΑΕ. Η Αρχή έχει λάβει αιτήσεις για άδειες παραγωγής για 181 σχέδια που αφορούν σε μονάδες αποθήκευσης, συνολικής ισχύος 14.3 GW, στα οποία περιλαμβάνονται και 14 έργα αντλησιοταμίευσης, με συνολική ισχύ 3.04 GW, όπως είναι, για παράδειγμα και η μεγάλη επένδυση που προωθεί η ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή στην περιοχή της Αμφιλοχίας. Ακόμη, σε αυτά τα 181 σχέδια, τα 120 αφορούν σε μονάδες καθαρής αποθήκευσης, ήτοι μπαταρίες, κλπ, συνολικής ισχύος 9.64 GW και επίσης, 47 επενδυτικά σχέδια για μονάδες αποθήκευσης σε συνδυασμό με ΑΠΕ, με ισχύ 1.67 GW.

Ο κ. Δαγούμας υποστήριξε, όμως, πως η πλημμυρίδα των αιτήσεων και αδειών παραγωγής για ΑΠΕ δεν αποτυπώνεται και στην υλοποίηση του συνόλου των έργων, αφού, όπως είπε, έως σήμερα μπορεί να έχουν δοθεί άδειες παραγωγού σε 5,542 αιτήματα, συνολικής ισχύος 95 GW, όμως μόλις ένα 10% με 20% εκτιμάται ότι θα υλοποιηθεί στο τέλος.

Όσο για την κατανομή των σχεδίων που έχουν λάβει βεβαίωση παραγωγού ή άδειες παραγωγής, 1,983 αιτήσεις αφορούν σε νέα αιολικά πάρκα συνολικής ισχύος 32.9 GW, άλλες δύο αιτήσεις σε υπεράκτια αιολικά ισχύος 714 MW, 2,706 αιτήσεις για φωτοβολταϊκά με συνολική ισχύ 59 GW, 45 σε έργα ηλιοθερμίας, 540 αιτήσεις για μικρά υδροηλεκτρικά, 100 αιτήσεις για βιομάζα και τέλος, 166 αιτήσεις για υβριδικά έργα στα μη διασυνδεδεμένα νησιά.

Ο κ. Δαγούμας ανέφερε πως το επίπεδο αδειοδότησης που παρέχει η Αρχή κρίνεται ιδιαίτερα αποτελεσματικό, χωρίς να παραλείπει να τονίσει πως διαπιστώνονται καθυστερήσεις στην έκδοση των όρων σύνδεσης και των σχετικών επενδύσεων, και γι' αυτό το λόγο βρίσκεται σε επαφές με το ΥΠΕΝ και τους λοιπούς Ανεξάρτητους Διαχειριστές για επίσπευση των διαδικασιών. Πρόσθεσε δε πως στην αρχή του επομένου έτους αναμένεται να προωθηθεί η ανάθεση μελέτης για γνωμοδότηση στο ΥΠΕΝ, σχετικά με τις διαγωνιστικές διαδικασίες που θα ευνοούν τη σύναψη διμερών συμβολαίων ενέργειας, δηλαδή τα πιο γνωστά ως Corporate/Merchant PPAs.

Σχετική ήταν και η παρέμβαση του κ. Παναγιώτη Παπασταματίου, Γενικού Διευθυντή της ΕΛΕΤΑΕΝ, ο οποίος υποστήριξε ότι εάν δεν αρθούν τα εμπόδια που υφίστανται σήμερα για την ταχεία αδειοδότηση έργων ΑΠΕ, οι στόχοι που έχει θέσει η ΕΕ κινδυνεύουν να μην εκπληρωθούν. Γι' αυτό, τόνισε, θα πρέπει το ελληνικό δημόσιο, για κάθε πρόταση που κατατίθεται να λαμβάνει οριστική απόφαση εντός το πολύ δύο ετών, ασχέτως αν θα είναι θετική ή απορριπτική. «Έτσι, θα γνωρίζουν όλοι τί πρέπει να γίνει» και δεν θα εμφανίζεται ο χάρτης της χώρας γεμάτος με μονάδες ΑΠΕ. «Η ταχεία αδειοδότηση θα ενισχύσει την ανάπτυξη, αλλά και την τοπική αποδοχή», τόνισε, για να θυμίσει στους συνέδρους, ότι το ποσοστό υλοποίησης έργων αιολικής ενέργειας, σε σχέση με τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί, κινείται σήμερα σε επίπεδα χαμηλότερα από το 5%.

Οι περισσότεροι ομιλητές επεσήμαναν ότι ο ρόλος των δικτύων στο νέο ενεργειακό τοπίο είναι πλέον πρωταγωνιστικός και ο διαχειριστής των δικτύων διανομής στην ΝΑ Ευρώπη είναι οι βασικοί συντελεστές για τη μετάβαση στα εξελιγμένα συστήματα του μέλλοντος, στη δημιουργία έξυπνων υποδομών, έξυπνων πόλεων και νησιών.

Ο κ. Ιωάννης Σμυρλής, Γενικός Γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών και Πρόεδρος της Enterprise Greece, αναφέρθηκε ειδικότερα σε δράσεις, πρωτοβουλίες και συνέργειες, όπως η πράσινη μετάβαση των ελληνικών νησιών, με στόχο, όπως είπε, τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων και την καλλιέργεια των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που μπορούν να αναδείξουν τη χώρα σε πρωτοπόρο της πράσινης οικονομίας.

Επίσης, υπήρξε ειδική αναφορά στην πράσινη χρηματοδότηση, ενώ έμφαση δόθηκε στην ανάδειξη των πράσινων ομολόγων (green bonds), ενός τομέα που ήδη εργάζεται συστηματικά το IENE, ο οποίος σε συνδυασμό με την σωστή εφαρμογή κριτηρίων ESG αναμένεται να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος μέσα στα επόμενα χρόνια, διασφαλίζοντας την οικονομική βιωσιμότητα της ενεργειακής μετάβασης.

Συμπεράσματα

Ο ενεργειακός τομέας αλλάζει ριζικά και ήδη σε Ευρώπη και Ελλάδα χαράσσεται η μετάβαση στο νέο ενεργειακό περιβάλλον εν μέσω υψηλών τιμών φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού. Είναι η μετάβαση προς έναν καθαρό ενεργειακό τομέα και στην έξυπνη ενέργεια με την είσοδο της ψηφιακής τεχνολογίας, περιορίζοντας δραστικά τις εκπομπές. Αποφασιστικός μοχλός και οδηγός είναι οι νέες ιδέες και οι καινοτόμες τεχνολογίες, ενώ η ψηφιακή τεχνολογία διεισδύει σε κάθε δραστηριότητα και στην καθημερινή ζωή. Η ενέργεια καθίσταται πολύπλοκος τομέας και χαρακτηρίζεται από υψηλές επενδύσεις και κρίσιμες οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές και γεωπολιτικές παραμέτρους, καινοτομίες, έρευνα, μεταρρυθμίσεις στην αγορά με κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο.

Η Ελλάδα με την ηπειρωτική χώρα, τα νησιά και την θάλασσα προσφέρει μεγάλες ενεργειακές προκλήσεις, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπισθούν με σύνεση και τεχνική ωριμότητα, με κατάλληλη πολιτική και σχεδιασμό για την ανάπτυξη, μεγιστοποιώντας τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη. Η υψηλή εξάρτηση της χώρας από εισαγωγές ενέργειας (υδρογονάνθρακες και ηλεκτρισμός) έχει σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομία και στην ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, οπότε κύριοι στόχοι του στρατηγικού σχεδιασμού πρέπει να είναι η μείωση της εξάρτησης και ένας ανταγωνιστικός ενεργειακός τομέας, λαμβάνοντας υπόψιν τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις.

Βασικοί άξονες πολιτικής είναι η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, η ευρεία αξιοποίηση των ΑΠΕ και η λειτουργία μιας ανταγωνιστικής αγοράς. Μεγάλος μετασχηματισμός συντελείται στον ηλεκτρισμό με την είσοδο των ΑΠΕ και στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ραγδαία εξελισσόμενες τεχνολογίες στις ΑΠΕ επιτυγχάνουν απίστευτα χαμηλές τιμές με μια έντονα διεσπαρμένη παραγωγή που μετασχηματίζουν το δίκτυο και την αγορά και αναγκάζουν τις εταιρείες ηλεκτρισμού να αλλάξουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο. Το ηλεκτρικό δίκτυο μετασχηματίζεται με καινοτόμες τεχνολογίες για να ενσωματώσει την αυξανόμενη διείσδυση των ΑΠΕ με υψηλή απόδοση, αξιοπιστία και με νέες υπηρεσίες στους καταναλωτές, ενώ η αγορά μεταρρυθμίζεται και αναζητά εργαλεία για να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις για την λειτουργία της.

Ο ηλεκτρισμός εξελίσσεται ως κύριος ενεργειακός φορέας με επέκταση των χρήσεων υποκαθιστώντας ορυκτά καύσιμα, καθώς διεισδύει σχεδόν παντού, όπως οι μεταφορές, η θέρμανση/ψύξη, κλπ., αποτελώντας και μοχλό ανάπτυξης. Τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και η παραγωγή υδρογόνου για τις κυψέλες καυσίμου σε λεωφορεία και φορτηγά που εισέρχονται με γρήγορους ρυθμούς στην αγορά θα αποτελέσουν ουσιαστικά προέκταση του ηλεκτρικού δικτύου.

Συμπερασματικά, το 25^ο Συνέδριο «Ενέργεια και Ανάπτυξη 2021» του IENE, με ευρεία συμμετοχή, εξέπεμψε μία νότα αισιοδοξίας. Μία αισιοδοξία, η οποία στηρίζεται στις δυνατότητες που ομολογουμένως υπάρχουν σήμερα στον Ελληνικό χώρο για την περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα της ενέργειας. Μία ανάπτυξη, που θα προέλθει μέσα από επενδύσεις και ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις με στόχο την αναμόρφωση και τον εξορθολογισμό στην λειτουργία της αγοράς. Κάτι που μπορεί να επιτευχθεί σε συνεργασία με τους αρμόδιους Ελληνικούς και Ευρωπαϊκούς φορείς και τις εταιρείες. Οι τελευταίες, χάρη στην υψηλή κατάρτιση των στελεχών τους και του δυναμισμού που τις διακρίνει, εμφανίζονται έτοιμες να ανταποκριθούν και να συμμετάσχουν στην αναμόρφωση του ρυθμιστικού και λειτουργικού πλαισίου που επιχειρείται αυτή την περίοδο. Το IENE ήταν, είναι και θα είναι αρωγός σε αυτή την προσπάθεια.